

Ми ще повернемося!

СПЕЦІАЛЬНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

«Насті німців! Твоїх братів і сестер, української політичної еміграції, кров і сльозу батьків і матерів, безліч замучених голодом, замордованих у тюрмах і концераційних таборках неможливо «розійти» волюю до Тебе! Так само, як очі німцівля знають Твоїх братів і сестер, замучених на комуністичній каторзі, звернені на Тебе! Ім Ти присягави жадті! Ім Ти клявся, іучи на Захід, шукати Правди й Воли для нас, для обездолених оккупатором робітників і селян, — ім Ти клявся в вірності до останнього зітхання!
Тож мушш свого потражжіння!
Іван БАГРЯНИЙ

Ч. 9, серпень 1956 р.

Ціна 20 пф.

Кремлівські деклямації про „зміни“ й демократизацію режиму в ССРСР — це тільки облудна пропаганда, призначена прикривати старі комуністичні порядки: нечувані злидні, соціальне і національне рабство і політичне безправ'я — все те, що було, є тепер і лишатиметься завжди, доки існуватиме терористичний, в суті своїй сталінський, режим КПСС

Демократизація в ССРСР можлива тільки тоді, коли антинародний режим прихвостнів і рабовласників щезне геть з історичної арени, а владу візьмуть народи ССРСР

Іван БАГРЯНИЙ

НАША ПРАВДА

Ми, політична еміграція з ССРСР, є наслідком гострих соціальних політичних і національних протиріч в ССРСР, у країні зваленого «побудованого соціалізму». Ми, так би мовити, законне породження важких суперечностей соціальної комуністичної системи. І саме тому ми вийшли й вийдемо нерівну, але звиту боротьбу проти насильників і узурпаторів, за інтереси нашого поневоленого народу. І не тільки за інтереси нашого, українського, народу, а ця наша боротьба точиться взагалі за інтереси всіх поневолених народів ССРСР, за інтереси нещадно виснаженого й жорстоко закритиченого робітництва й селянства, за їхню політичну свободу, за їхні соціальні розквічення, за повернення їм усіх свобод і людських прав, так брутально потоптаних. І найпершачі: право потоптаним, але невід'ємним правам, згідно з нашим розумінням, є права на національну свободу, права на національну культуру й державну незалежність народів російської, тепер червоної, імперії.

В цьому змаганні ми ввесь час викривали перед світом вільним важкі злочини комуністичної терористичної системи супроти трудячого люду і всього цивілізованого світу, не даючи їй терористичній системі спокую, вимагаючи або її відходу з історичної арени перед лицем названої революції в тюрмі народів — ССРСР, або чесної ревізії всієї її дотеперішньої паритики; та радикальних змін (чесних і далекосяжних змін) «по всіх статтях».

За це московські кремлівські заправники з піною на нустах кляли нас і називали «брежуванами», «запруданими» і т. д., і т. п., — одне слово тавруючи нас усіма так добре знаваними безглуздими епітетами совєтської облудної і акрай забріданої пропаганди.

Та правду нашу не можна заклясти, не можна забрехати, не можна залити брудом навіть такіма маїстрам безличности й безпардонної брехні, як панове з «зореносного» Кремля.

І от стався небувалий конфуз для тих, що нас таврували й кляли (і досі таврують та клянуть): під нестерпним тиском внутрішніх згаданних протиріч, у тому числі й під валопеглими нашими тиском, як одного з важких протиріч совєтської системи, під тиском нашої незнищеної правди, вожді КПСС перед усім світом підтвердили злочинність совєтської комуністичної системи. Вони це зробили з наміром виправдати себе щибито за «сталінські помилки», завлючючи всі ляха на мертвого диктатора; вони це зробили лише частково, за принципом «с одної сторони не можна не признатися, с другої — нельзя не сознаться», так щоб і «кози ситі й сіно їде», але ж і найважливіше ясно, що, сказавши «а», треба говорити й «б», бо воно само випирає наперед. За хрущовськими половинчатими визнаннями злочинів Сталіна, «порушень закону», кривавих масакр неповинних люду, лютото терору, садизму тощо випирає «б» дальшої, великої правди про всі страхотні совєтської комуністичної системи протигот усіх 40 років її існування. А також правди про відповідальність за все не тільки мертвого Сталіна, а й (і це насамперед!) живих його соратників і учнів, так добре всім знаваних сподвижників, що тепер правдять імперією.

Постанова ЦК КПСС з 30. червня і ствердження тако талана промова Хрущова на 20 з'їзді, хоча чи не хоче того, споростовує всі епітети, прикладувані кремлівцями до нас за нашу правду, всі обвинувачення нас у «брехні» та в «провокації». Неслушність таких паломників нас визнає і провідник американської компартії Юджин Деніс у своїй статті, що надрукована не деінде, як у московській «ПРАВДІ», офіційній КПСС. Ця стаття і та постановка та промова розписалися у власній брехні та ганебному поступованні супроти нас, бо ж тепер визнавали фактично все,

що ми говорили й писали протягом років, борючись інтереси нашого народу, ствердили, що все те було правдою.

Наша правда взяла гору. Та кремлівські «реформатори», не зважаючи на те, що самі підтвердили все, нами писане й говорене світові, і дали застосувати спроти нас стару методу, сталінську методу, тавруючи нас найлютішими епітетами. Во зневажили їхня до нас незміренна. Во це ми, в числі інших тяжких протиріч комуністичної системи, змусили «колективних вождів» КПСС стати в невиселу позицію «унтерфінерської вдови», що сама себе висікла. Але й це ще не головна причина лютоті до нас зневажисті. Головна причина в тому, що ми з цього «самовисікання» глдуємо, бо вважасмо його лицемірною напівмірою, удаванням справжнього, привсеродного самовисікання, тобто чесної і радикальної самокритики за всі злочини перед народом, та вимагасмо їх направлення. Ми й далі, стоячи на незмінних позиціях привернення справжніх людських свобод і узурпованих прав народам ССРСР, вимагасмо глибокого перегляду всієї сатанської практики за минулі жаскі десятиріччя й радикального повороту в бік демократії. Тобто — скасування системи диктатури.

Скажуть, що це означає скасування панування КПСС і її провідної кліюки, тобто політичне самогубство для неї? Так. Якщо вони не здіби на справжню демократизацію.

Всі «зміни», якими пані з Кремля хочуть замилити очі трудящим ССРСР, це смішні й жалюгідні напівміри, паліятиви, що мають лише видимость змін. Наша правда, за яку так нас ненавидять диктатори з Кремля, голосить на весь світ такі вигоди до КПСС, висловлюючи інтереси уярмленого робітництва й селянства та трудової інтелігенції всіх республік ССРСР:

Не намагайтесь обдурити історію й поневолені вами народи малими подкавами, старими, підмазанями новою патокою, сталінськими прямиками! Поверніть те, що людам належить:

Свободу — універсальному розумінні цього слова. Тобто не свободу узаконеного сталінського бандитизму або насильства малої купки люду, а:

- Свободу слова;
- Свободу преси;
- Свободу профспілок; Свободу страйків, як засобу оборони інтересів трудящих!
- Свободу релігії;
- Свободу зборів;
- Свободу політичних партій;
- Свободу національної культури не тільки ФОРМОЮ, а й ЗМІСТОМ;
- Свободу народів на національне самовизначення (тобто право користуватися з нашої ж конституції ВПОВНИ);
- Свободу від страху;
- Свободу від терору;
- Свободу вільного вибору форм соціального уурядкування, тобто шляхів до соціалізму, якщо хочете.

Ви закритите, що це неможливо, бо це ж відхід з арени, зречення самих себе. Чому ж? Змагайтесь.

Ви проголосили на з'їзді тезу КПСС про вільне змагання та співжиття різних систем, а також поглядів на шляхи маршування до соціалізму. Так будьте ж послідовними! Будьте чесними.

Ось така наша правда.

І боротися за неї ми закликаємо всіх по той і по цей бік залізної заслони.

Якщо ви вважаєте себе за правих, а нашу правду за ніщо, то це бітєтьсє її і дайте змогу нашій правді змагатися на «вашій» території, тобто на нашій землі, окупованій вами не законно. Тобто допустіть наше друковане слово поблизче до вільних громадян ССРСР і дайте їм право самим називати нас «брежуванами» або навінаки.

Але сама думка про це викликає на Заході гомеричний сміх, а у вас люте обурення й піну на устах, щоб тим устами легше вергати на нас набрурталішшу лайку.

Ви вольте, щоб наша правда лишалася по цей бік бар'єквали, вірніше — по цей бік герметично закритої залізної заслони. Нічого. Вона прийшла на той бік. Та й ще приїде.

Ми прийшли з того боку і наша правда дійде на той бік.

Прикордонники постріляли втікачів

У хвиллях Дунаю знайшли свою смерть три чеських втікачі у вільний світ. Австрійці з берега спостерігали, як чехо-словацька прикордонна охорона кулеметними сальвами забила в Дунаї трьох чеських втікачів на захід. Біля австрійського берега чехо-словацькі човни прикордонної охорони вивилили труни з води, вкинули до човна й відплили до чехо-словацького берега.

Терор шалів

За повідомленням німецького пресо-вого агентства (ДПА) за останні кілька тижнів в совєтській зоні Німеччини знову відбулося багато політичних судових процесів, на яких винесено суворі вироки каторжної тюрми за спротив комуністичному режимові.

Приховують сваволю судів

Польський уряд відмовив у видачі втізних віз двом французьким юристам, що мали намір бути присутніми, як спостерігачі, на судових розправах над познанськими повстанцями. Французькі юристи повідомляли про відмову без подачі жадного умовиваання.

Наслідки неспівмірні до зусиль

За повідомленням австрійської преси форсовані відвідини політичних емігрантів совєтськими представниками в Австрії дали сподівані наслідки — лише один емігрант зголосився на репатріацію.

Число втікачів зростає

Наглядним барометром того, які полєтші поневоленим народам приносить «новий курс» кремлівських колективних диктаторів є постійне зростання втікачів на Захід з совєтської зони Німеччини.

Вже понад шість тисяч тижнево прибуває в західній Берлін втікачів зі сходу. За передостанній тиждень серпня приймальні пункти західного Берліну зареєстрували 6 110 втікачів від комунізму.

Совєтські дипломати — шпигуни

За урядовими повідомленнями з Стокгольму шведська поліція розкрила найбільшу шпигунську аферу за всю історію Швеції.

Совєтський «дипломат» П. Мірошніков розбудував шпигунську мережу, що здобула пильні й фотографії всіх шведських радарних установок.

В день арешту дрібнішніх шпигунів П. Мірошніков вийшов до ССРСР.

Совєтському консулові в Стокгольмі Костянтину Радіонову шведський уряд з цього приводу вручив гостру ноту протесту.

Гідна відповідь австрійського уряду

Совєтські дипломати за кордоном намагаються висукувати нові «лазейки» до антикомуністичної еміграції з ССРСР. Нещодавно совєтський посол в Австрії Смірнов звернувся до австрійського уряду з вимогою забезпечити працівників совєтських консулятів такими ж правами, якими користуються, наприклад, урядовці американських консулятів. Смірнов навіз наступний «аргумент»: американці мають право без контролю з боку австрійської влади і Найвищого комісара ОН у справах утікачів віддавати емігрантів, що мешкають у таборах і на приватних мешканнях, провадити з ними розмови, ба навіть — робити їм допити.

Речник австрійського уряду заявив на пресовій конференції, що урядовці американських консулятів мають право віддавати тільки тих емігрантів, які виявили бажання переселитися до США і склали про це офіційні заяви в консулятах. Далі речник уряду сказав, що урядовцям совєтських консулятів теж можна віддавати мешкання емігрантів, але тих, що офіційно склали заяви про бажання — переселитися до ССРСР.

П. ГОЛОВКО

Світова криза комунізму

ЛІКВІДАЦІЯ ДИКТАТУРИ Й ПОДОЛАННЯ КУЛЬТУ ОСОБИСТОСТІ ПРИ БОЛЬШЕВИЗМІ НЕ Є МОЖЛИВИМ

Цілим комуністичним світом котяться останнім роком щораз зростаюча хвиля політичних неспокоїв, а навіть збройних розрив. Найбільш яскравими виразами цього неспокою були відомі події в Грузії в місяці березні та в кінці червня в Познані (Польща). У Празі й Будапешті мали місце студентські демонстрації і навіть антирежимні мітинги при участі тисяч учасників. Ще перед тим відбулися повстання в концераційних таборах Воркути, Норильська, Казахстану. У комуністичній пресі далі продовжується велика полеміка на тему розвінчування Сталіна. Неспокійні закордонні партійні секретарі і червоної бонзи один по одному їздять до Москви по вияснення, поради й інструкції.

Все це складає образ загальної світової кризи комунізму.

Було б помилково думати, що розвінчування Сталіна, а зокрема таємна промова Хрущова під час XX з'їзду КПСС в м. лютому, в якій він «викривав» злочини Сталіна, були причинами цієї сьогоднішньої кризи. Навпаки, вони є тільки її симптомами, зовнішніми позначками; криза ця існувала внутрі комунізму вже куди раніше. Сьогодні вже не підлягає жадному сумніву, що Сталін і його холодна війна, взагалі ціла сталінська система, завели так само Совєтський Союз, як і цілий світовий комунізм у глухий кут. Вожді італійських комуністів Тольятті правильно ствердили, що «коли б сталінська система була потривала ще трохи довше, була б невідхильно досягнута точка зриву», а саме: або було б дйшло до одвертої війни ССРСР з Заходом, або до загальної прогикомуністичного повстання народних мас знизу.

Цілком логічно, разом з історично неминуючою ліквідацією сталінізму, як програми і системи, мусіли б також прийті ліквідація, а принаймні обезваднення його партійного апарату, — виконавця злочинів сталінізму. Або, кажучи простіше, разом з вождем зграї розбійників, мусіли б бути ліквідовані і його «вірні соратники»: не тільки Берлін, Абакумов, Вагіров, але ж і рівною мірою Хрущов, Булганін, Мікоян, Маленков і всі інші. Всі вони мають однакову міру відповідальности за злочини комунізму, чинені впродовж минулих 30 років.

Отже як це стається, що впродовж 30 років усе, що було добре в ССРСР і в комуністичному світі, було приписуване лише одній людині, а тепер усе, що сталося лихого є приписуване знову тільки тій самій одній людині? Як це згоджується з підставною тезою комунізму, що рушієм історії не є поодинокі люду, одиниці, а народні маси? Що робили теперішні вожді ССРСР під час довгих літ злочинств Сталіна? Чому вони не намагалися його унешчодливити? Чому сьогодні совєтські вожді не інформували своїх партійних колег закордоном про фактичний стан справ? Чому ліквідація сталінізму не є всенародною і всепартійною справою, справою народних мас, але є проваджена і контрольована згори при вжитті тих самих методів, якими саме послуговуються Сталін?

З підвищивше питання виникає одначе найважливіше питання: чи всі ляха і злочини, які сьогодні приписуються особі Сталіна, виникали лише з лихих властивостей його особистого характеру, а чи напакі, є вони певним чином, логічним вислідом самої по собі комуністичної системи?

Відповідь на ці питання має особливу, найбільш життєву практичну важливість також для нас, політичних сквталців, поборників большевизму. Комуністична пропаганда підходить до нас тепер з аргументами, що разом з кінцем Сталіна і «ліквідацією сталінізму» відпадають причини і аргументи, які нас змушували до емігрування. Мовляв, «закінчився» час беззаконности і терору, настала доба правопорядку, ніхто «не може бути» і «не буде» переслідуваний за його національну приналежність, релігійні вірування або політичні переконання. Найбільше, розуміється, підходить до нас з «аргументом» про нашу згодану матеріальну злидні закордоном, брак державної і соціальної опіки над нами тощо. Не приходить навіть на думку, що

навіть найбільшій тут між нами ще живе матеріальна куди краще, ніж найбагатіший в совєтській робітничій масі, на заводі чи в колгоспі.

Але ж врешті не в матеріальному забезпеченні полягає ціла проблема. Навіть якщо дійсно так було, того одначе немає, що совєтська система забезпечувала б нам навіть такий високий матеріальний життєвий рівень, як їх посідають працюючі в США, Англії чи Німеччині, то і це аж ніяк не було б аргументом до повороту, як довго на нашій Батьківщині далі продовжувала б існувати сталінська, як і така ж хрущовська комуністична система. Справа бо в тім, що всі ляха сталінізму аж ніяк не виникають лише з таких або інших, більш чи менш крапчих рис чияйого особистого характеру. Вони виникають з самої по собі комуністичної системи. Кожен вождь комунізму в ССРСР, чи в будь-якій іншій комуністичній країні чи він цього бажав чи ні, чи він буде називатися Хрущов, чи Маленков, чи Жуков, чи ще якимсь, мусітиме послугоуватися, як це робив і Сталін: терором, злочинами і беззаконностями. При комунізмі ніхто не може діяти інакше. Проблема, перед якою ми стоїмо, не є зміна люду, але зміна системи.

Дня 30. червня ц. р. Центральний Комітет КПСС проголосив постанову про «подолання культу особистости і його наслідків». Ця постанова була подана як відповідь ЦК КПСС, зокрема ж відповідь Хрущова, на сформульовані по-вище запити і сумніви однаковою мірою комуністів, як і некомуністів. Ця постанова випала особливо брехливо і жалюгідно. Уважне вивчення цієї постанови без найменшого сумніву виявляє, що в основних положеннях комуністичної доктрини, які через принцип т. зв. «диктатури пролетаріату» і диктатури комуністичної партії з абсолютною неминуючістю довели до одноособової диктатури сталінізму, не змірилося абсолютно нічого. Оскільки ЦК КПСС у своїй постанові з 30. червня ц. р. не змінив дійсно-програмних і організаційних основ комуністичного режиму, які через монопартійність і бюрократичну централізацію довели до «культу особистости», тоді ж той самий «культ особистости» скоріше чи пізніше, але неминуче, виникає знову.

Обдітована деяка «лібералізація» в ССРСР є одним із дальших виявів важкої існуючої кризи комунізму. Вона значною мірою пригадує політичний настрій в ССРСР, який існував в 1921 році, перед введенням НЕПу. Тоді, як і тепер, комунізм бачив, що про завоювання світу засобами насильства, війни і революції немає далі мови. Сьогодні основну перешкоду для воєнних загарибницьких прагнень і мрії комунізму поклала атомова зброя. Отже комунізм з konieczности перекладається на тактику «мирної коекзистенції». Національний гніт поневолених народів і соціальна експлуатація поневолених класів досягла таких розмірів, що комуністи є примушені боятися, щоб того роду експлуатація, як недовго у Тбілісі і Познані, не розвинулася в загальний пожежар. Будчи примушеними відступати, комунізм організує тиллові оборонні бої: раз він «жертвує» особу Сталіна, то він проголошує «мирну коекзистенцію», то започинає «демократичні реформи». Все це вже раз було за НЕПу; до того ж все це було організоване т. зв. «старими большевиками» на чолі з Леніном, куди зручніше і переконливіше, ніж це є роблене сьогодні грубими руками Хрущова. Здобутий велетенський жертвами народів деякий технічний прогрес в ССРСР не мусить при цьому нігрес до збивати спантеліску. Він є лише тоді доказом сили, коли є задоволені і щасливі народні маси, які цю тезаїку реалізують.

Криза комунізму не є сьогоднію насамперед в площині матеріальної і технічної, вона є передусім в площині моральної і психологічної. Ця криза дає нам всі підстави вірити і працювати для повернення на Батьківщину у мирі й свободі.

Не ми мусимо капітулювати, скаптулює комунізм. Ми його поборемо.

З. П.

Політичний Емігранте! Користуючись свободою слова і дії, промовляймо в ім'я нашого поневоленого народу до сумління всього світу, викриваймо страшне лихо большевизму, створюймо підстави для нашого повернення на нашу землю дійсної свободи!

НАКЛЕП НА НАРОД

А. КОСУФОРУ

Слова і діла комуністів

Від редакції: Ми друкуємо статтю знаменитого антимосквістичного діяча польських татар, в якій яскраво показано цілу лєнінсько-сталінську національну політику, проваджену проти татарської та башкирської республік. Факти, що їх наводить автор у статті, авторитетно заперечують брехливу пропаганду, яку проводить міхайлівська республіка «За возвращеніє на родину». Водночас ці факти являються жахливим обвинуваченням всієї совєтської системи.

Комуністи до захоплення і закріплення влади обіцяли народам земний рай. Не було в російській імперії соціальної справедливості — большевники кинули гасло «Земля — соліанам! Заводи, фабрики — робітникам! Хліб — голодуючим! Геть визискувачів!». Не існувало в імперії національної справедливості, большевники заявили з цього приводу: «Свобода поневолені! Рівноправ'я для всіх народів і релігій!». Народи страждали від війни, яку провадив імперський уряд. І большевники кинули гасло: «Мир воцарився!».

26 жовтня 1917 р. совєти видали «декрет про мир», підписаний Леніном. 26 листопада 1917 р. за підписами Леніна і Сталіна вони проголосили «Звернення до всіх трудящих мусульман Росії і Сходу». У цьому зверненні, між іншим, говорилось: «Не гайте часу і сил на збройні війни між народами наших країн. Ви змагаєтесь за господарство ваших земель!».

15 листопада 1917 року за підписами Леніна і Сталіна було опубліковано «Декларацію прав народів Росії», в якій проголошувалося, що національна політика совєтської влади — це політика добровільного й чесного союзу народів Росії, заснована на взаємному довірі. Декларація проголошувала: «...1. Рівність і самостійність народів Росії;

2. Право народів на вільне самовизначення, аж до відокремлення і заснування самостійної держави;

3. Скасування всіх і всяких національних і національно-релігійних привілеїв і обмежень;

4. Вільний розвиток національних мовних населюючих Росію».

Стремління поневоленіх народів до свободи — зовсім природне явище. Воно не було викликаним тільки большевизмом; гаслами і деклараціями. Ці останні тільки посилювали бажання і стремління народів досягти священної мети — свободи.

Після розвалу царської імперії, поневолені до цього часу народи, приступили до відновлення своєї свободи. Було проголошено самостійність Азербайджану, Грузії, Вірменії, ніколи середньоазійських країн, України, Білорусії і інших країн. Однак, народи відродилися

практиці переконалися, що всі большевизмські обіцянки — це був шлях обману, який большевизм проступав до закриття республік своєї влади. Поруч з підступним обманом, большевизм терором, збройною силою та методами провокацій почали ліквідувати завоювану націями свободу і незалежність. Народи Татарстану та Башкирії большевизм застосовував терор супроти місцевого населення; загони ЧК розстрілювали інтелігенцію та духовенство. Також велике число звичайних громадян попало під хвилю червоного терору. Цей терор, спрямований супроти неозброєного, невинного населення, Хрущов в своїй доповіді намагався виправдати, як необхідні заходи проти інтервенції. По суті це не відповідало жадній мірою дійсності: ніякої інтервенції не існувало, і ніяка інтервенція не загрожувала Татаро-Башкирії. Большевизмський терор був спрямований проти народу, який вимагав своїх законних прав. Таким чином большевизм не тільки не виконав своїх обіцянок, але, навпаки, вони виступили проти власних гасел.

Колішній керівник мусульманського комсариату, а протягом 1919—1923 рр. заступник народного комісара національностей Сталіна, Мірсаїт Султангалієв, перебуваючи в центрі, маючи безпосередні зв'язки з Леніном та Сталіном, зрозумів большевизмську демагогію в національному питанні і виступив проти такої несправедливості. Він вимагав справжньої автономії для національностей, він почав провадити політику самовизначення народів, покладаючи на підписану Леніном і Сталіном відому «Декларацію прав народів». Большевизм знайшли дії Султангалієва злочинними і 1924—1925 рр. йому прийшлося провести у в'язниці. 1929 року Султангалієва було засуджено до 10 років позбавлення волі і до 1939 року він пробув на Соловках.

1931 р. було розстріляно як буржуазного націоналіста колишнього професора московського інституту червоної професури Саїдуліна, який довгий час перебував на керівних посадах в Татарстані. Того ж 1931 р. були обвинувачені в «султангалієвщині» і розстріляні колишній голова уряду Татарстану (1920—1923 рр.) Кашан Мухтаров, колишній секретар обкому Татарстану (1920—1923 рр.) Р. Сабіров і колишній завідувач відділу пропаганди обкому Татарстану (1920—1923 рр.) К. Мансуров. Колишнього голову уряду Татаро-Башкирської Республіки (1917—1920 рр.) Саїдгалієва було заарештовано, як буржуазного націоналіста, 1928 року. Письменник і довголітній голова Башкирської республіки А. Таїров був ліквідований, як націоналіст, 1936 року.

Протягом 1930—1939 рр. були ліквідовані, як націоналісти, колишні керівники уряду і міністри Татарстану Габдуліні, Ягбасов, Шаймарданов, Ісхак Касиков, В. Ісхаків, Г. Ходаяров, Кіям Абрамов, Башкиров, Ісмаєв, Ягудін, Рахматуліні, Аюпов і багато інших. Колишній заступник голови Верховного Совєта Татарстану (1940—1942 рр.) Байчурінов був ліквідований 1942 року. Відомого татарського письменника і Г. Ібраїмова було замордовано в казанській тюрмі 1939 року. Того ж року зник без вісти професор-літератор Г. Німаті. Така ж доля спіткала й відомих татарських драматургів Кірім Тінчуріна і Фатхі Бураша. Професора, письменника-історика Салаха Ангарулова було розстріляно, як націоналіста, 1938 року. Так само був розстріляний у тюрмі НКВД історик Алі Атлаєв, вчений, письменник і поет С. Сюнчелєй, М. Бюдейєв, Ф. Сайфі-Кавзанлі, І. Салах, О. Тулумбай, Шамлі Гузманов, С. Борган, Г. Касиков, Г. Раді, З. Галі, Г. Махсудов, Г. Галі, Г. Шариф, Г. Бадгі і багато інших були кинені до в'язниць, на заслання, як буржуазні націоналісти, протягом 1930—1939 рр. Багато з них загинуло.

1936 року був розстріляний, як націоналіст і «шпигун-мужоємний розвідник», голова духовного Управління мусульман європейської частини Росії та Сибіру — муфтії Шаман Тарджемані.

Всі ці люди боролися за національно-культурний розвиток свого народу, боролися за його рівноправ'я і свободу, тобто за те, що було написано в деклараціях самої ж совєтської влади. Як показала практика, за віру в ті декларації народ заплатив своєю кров'ю.

У своїй доповіді на 20 з'їзді КПСС Хрущов засуджував дії Сталіна — знищення видатних, так званих «чесних» партійно-совєтських працівників і представників вищого старшинського складу армії. Останнім часом багатьох із них було навіть посмертно реабілітовано. Але Хрущов не збирається реабілітувати знищених за Сталіна націоналістів. Навпаки, винищення їх Сталіном Хрущов вважає за необхідні і правильні дії Сталіна. Значить колективна диктатура залишилась таким же ворогом наших народів, яким був і Сталін. Вона також переслідує наших національних діячів.

Учорашні соратники Сталіна й нинішні члени колективної диктатури звуть себе лєнінцями. Але на практиці вони не акцентують і не виконують як не виконував і Сталін декретів, підписаних Леніном, бо вони знають, що декрети, закони й гасла, проголошені Леніном і Сталіном, як також і видавані ними самими тепер, проголошувались і проголошуються не для запровадження їх у життя, а для обману народів. Колективне керівництво КПСС не дало ні свободи поневоленіх народів, ані миру, ані соціальної справедливості. Навпаки, воно дозволило народи навіть того, що народи мали перед захопленням влади большевиками. І це є найкращим доказом, що колективна диктатура продовжує антинародно справу Леніна і Сталіна.

Коли злочин викривається, на лаві підсудних фігурують разом із головним злочинцем і співзлочинці. Часто буває так, що головний злочинець сам на власну руку, — не зважаючи навіть на його злочинну теніальність, — не зміг би винести злочин без допомоги співзлочинців. Тож виходить, якби не було співзлочинців — не було б і головного злочинця.

Така ситуація сталася тепер і в лаві колективного керівництва КПСС. Всі злочини, пов'язані з існуванням культури особистості Хрущова і компанії злочинця на головного злочинця — Сталіна. А де ж були «учні» й «соратники»? Намагаючись виблизити себе, колективні диктатори нічого іншого не придумали, як — зробити співзлочинцями Сталіна... трудяще населення Совєтського Союзу!

Перечислюючи злочини Сталіна (у постанові «Про подолання культури особистості і його наслідків»), внішні ЦК говорить про себе: «...чому ж ці люди (члени ЦК, — С. Р.) не виступили відкрито проти Сталіна і не усунули його від керівництва?». І відповідає: «В умовах, що склалися, цього не можна було зробити... Кожний виступ проти нього (Сталіна, — С. Р.) за цих умов не був би зрозумілим для народу, і справа тут зовсім не в браку особистої мужності. Ясно, що кожний, хто

виступив би за цих обставин проти Сталіна, не отримав би підтримки в народі...»

Виходить, що народ акцентував антинародні злочини Сталіна. Виходить, що народ із власної волі погоджувався на те, щоб його морили голодом, щоб його перетворили на безправного раба, щоб його, народ, засіли на загибель до Сибіру й на Далеку Північ, щоб найкращих синів і дочок народу розстрілювали в катанях ЧК, ГПУ, ОГПУ, НКВД, МВД, МГБ. Виходить, що кожний Хрущов, який спробував би виступити в оборону народу, не був би підтриманий... самим народом! Це ж бо або маршівка божевільного, або, скорше, перевернення штифту самого Сталіна. Адже покійний диктатор виправдував свої злочини колючими винищувачами «ворогів народу» і ніколи не наважувався офіційно обвинуватити велья народ.

Своєю постановою Хрущов і його оточення висловили зневагу до мільйонів жертв, що їх народ назвав, борючись проти Сталіна і хрущових. Зрештою, народ, «маси», завжди були байдужі тим, хто із всіх перекрестях говорить іменем «трудового люду». «Діалектикою» постанови «Про подолання культури...» кремлівські можновладці зайвий раз видали себе з головою.

С. РЯСНИЙ

„Відкриття“ Хрущова

Хрущов: «Товариші! Я мушу оголосити вам одну газетичку: Сталін був великою свинією!»

Між бажанням свободи — і страхом

Друга група совєтських туристів зустрілася в Парижі з українськими журналістами-емігрантами — Жваву і цікаву розмову нагло обірвали партійні комісари і емведівський наглядач — Чому і досі люди з ССРР бояться вільно говорити, адже в ССРР тепер наступила „хрущовська весна“ демократизації?..

(Від нашого спеціального кореспондента)

12. VII. цього року в одній із чудових залів першої французької столиці — у Луврі — відбулася неформальна і багато чим не передбачувана зустріч: там, під портретом безсмертного Діоконда, зустрілися, вперше після довгих років розлуки, сини і доньки одного народу, українського. Одні прийшли у Лувр як спіралі свого нового, — совєтські туристи; другі прийшли відвідати, може воле, Лувр і з радістю зауважили там своїх земляків з України. Другі — це було кілька українських журналістів — політичних емігрантів, які по другий світовій війні живуть і працюють у вільній Франції.

Почувши російську мову гідна і побачивши, що майже всі мужчини групи зодягнені в однотонні сірі швейкотові костюми, з такими ж новенькими однотипними фотошаретами на плечах (за дозвіл було заплачено), — ми відразу згадали, що перед нами нечисленні шпигуни з ССРР, яким пощастило виїхати в коротку подорож за кордон. З одягу, з рис обличчя і рухів було видно, що більшість туристів — це високопоставлені в ССРР особи: були там директори фабрик і заводів, лікарі, архітекти, поети, малари, кілька вчителів і просто дипломовані комуністичні пропагандисти, на чолі з квадратночоловим, кепсько замаскованим наглядачем із Емведє. Між совєтськими туристами було чимало жінок, досить скромно і без уваги на будь-які моди зодягнених; чимало було молоді.

На наше голосне запитання, чи тут

є українці, один плечистий мужчина ступив крок від групи і голосно, навіть із ноткою чи то гордості, чи то виклику, сказав: Так. Я — українець.

Ми підійшли ближче. А за хвилину із яких 30 осіб групи навколо нас уже стояла половина, якщо не більше.

— Ми емігранти. Ми — політичні емігранти з України. Тут, у Франції, нас понад 60 тисяч. Ми тут працюємо, тут живемо. Заробляємо досить, але справа не в самому хлібі. Малі арабські країни здобули свою самостійність — Україна ж велика країна.

Ми помітили, як близько біла нас один юнак все це швидко нотував у нотатки. Очі — приязні і теплі (особливо жінок), очі — недовірливі і насторожені, очі — люті прожовували нас, доки ми коротко відрекондовувалися. На наше прохання подарувати щось на пам'ять з України, кілька рук поквапно простягали совєтські монети, поштівку українською мовою написану, з відомим містом Одеси, а ціна скромнішою поштівкою — аж 65 копійок, так низько впавав карбованець!

— То вас багато за кордоном? — запитав хтось із групи, що тиснувся навколо нас.

— Дуже багато. В Англії понад 40 тисяч самих українців. Є багато емігрантів інших націй, поневоленіх в ССРР. У Канаді...

Той, хто запитав, (він виявився сільським кореспондентом на Україні), поспішно сказав: «З Канадою ми маємо зв'язки з професійними українцями...»

На нашу репліку, що прогресивні українці (тобто комуністи чи їхні прихильники) просто не знають, що з Україною діється, — не пролунало ніякої репліки. Було помітно замішання, на деяких обличчях навіть страх.

В цей час низенька жінка з рудим волоссям закричала до нашої групи: «Товариші, веди здесь Діоконда! Ідіте смотреть!» Справа в тому, що частина туристів, почувши, що нас особливо цікавлять українці, залишилася з гідом. Це були переважно росіяни, кілька естонців, і кілька українців, які або злякалися нас, або ж боялися, що ця розмова ім в УССР не подарують навіть під час «демократизації». На її гучний заклик кілька з нашої групи мовчки подалися геть. Тим часом малар із Одеси запитав нас, де можна в Луврі побачити картини Гойї. Ми сказали. Подякувавши, він хотів відповідати на якесь наше запитання, та в цей час з другої групи «вірних і відданих» дослівно підбігла якась жінка (можливо, дружина маляра) і, щось шепнувши на вухо, потягла його з собою. Болоче було дивитися на ту картину! Високий мужчина-велетен, якому, видно, так хотілося поговорити боляр по малрство, мусив скоритися, бо дружина його була чи завбачлива, чи перелякана...

Уже частина групи з гідом і наглядачкою відійшла далеко вліво залу, а ми ще перекидалися запитаннями, короткими, рвучкими, невідповідними і — як чулося з інтонації в запитаннях деяких туристів жадливими почути щось нове, щось цілком відмінне від відомих «усовєтських масштабів».

Втручання емведиста

Це були лікарі, інженери, вчителі... Кілька з них недобророзумно, якщо не вороже, закинули нам, чому, мовляв, не повертаємось додому, чи вже забули Україну? Ми сказали, що любимо Україну, але любимо також і свободу, не тільки хліб. Співрозмовець, почав твердити, що на Україні є свобода, що

можна повертатися на Батьківщину. Але все це він говорив завченими газетними реченнями, так що навіть дехто з туристів дивився на нього, як на білу ворону. Інші ж мовчали... На запитання, чи вже розпустили кацети і чи з Сибіру повертаються самі «блотики», чи й політв'язі, — ніхто нічого не відповів, а кілька схилили голови. Можливо, і в когось із присутніх заславий батько чи родич...

Ми бачили, що між оточуючими нас є кілька цікавих, охочих говорити. Ми гадали, що вони мовчать — через незнайомство, недовір'я... Аж виявилось, що з нами стояв один, хто назвав себе архітектором із Києва, — якого боялися присутні. Цей дегельні, старших років чоловік втрутився в розмову спочатку по-російському, а потім перейшов на чудову українську мову: так мовою володів український письменник чи актор, але не архітект. Автор цих рядків помітив, що «архітект» неначе б когось махнув рукою в залю. І ось він почав: «Ви даремно не повертаєтесь на Україну. Всі, хто повернувся, працюють за своїми фахами. Навіть коляборантів із фашистами приймає радянська батьківщина...» Чи не був він одним із редакторів «За повернення на Батьківщину» генерала Міхайлова з східного Берліну? Він сипав газетними цитатами, при чому говорив такім тоном, що годі й не повірити. Коли він втрутився в розмову, ще кілька з нашої групи відійшли і подалися наздоганяти групу з гідом. Услід за цим перед нами з'явився молодий же чоловік із квадратним обличчям і синими вустами — чи від перетомки, чи від неврастії? Він сказав по-російському: «Не майте на смотреть Лувр». А потім, — без нотки наказу, але дуже авторитетно, заявив тим, що це були біла нас, щоб вони йшли до групи. «До побачення!» «До побачення», «Щастя вам, Воже» — відповіли ми на їхні прощання. І вони були змушені піти. Так поволі наглядачі таки добилися свого — локалізували нас, взялися з нами говорити, щоб

ми не могли продовжувати розмови з усіма, хто цього бажав.

Чи правду говорили емведист і „архітект“?

Ми опинилися віч-на-віч з двома «присемними» співбесідниками. Стало зрозуміло, що їх бояться, що й досі в ССРР панує страх; що хоча постаніський період єніс дещо нове (може, трохи свіжого вітру в потайні думання громадян), — однак «бдітельнос» око хрущовсько-кремлівської партії намагається і далі дяти методами страху, помсти й терору.

Залишившись тим часом із «студентом» московського інституту — явним «емведистом» — і кївським «архітектором», ми розділилися і вже окремо продовжували розмови, аж доки не зустріли майже на виході з Лувру всю групу і разом виїхали до спеціально приготіваних для совєтських туристів автокарів. Так кілька наглядачів, у тому числі й наш «співбесідник», взялися з газардом заганяти людей в автобуси.

Ми запитали, коли вони від'їжджають; мовляв, ми хотіли б провести їх на вокзалі. «Завтра о 8-й годині вечера, із Сан-Лязару, приїждьте, якщо бажаєте», — батьківським тоном сказав нам «архітект». І сказав неправду: совєтські туристи виїхали о 7-й годині 30 хвилин вечера. Коли ми прибули, в супроводі кількох інших друзів, на вокзал, Сан-Лязар, нікого вже не було, погач із совєтськими туристами поспішав уже на Гавр...

Ось основні теми наших розмов, ведених поодинокі, так що ніхто з інших туристів їх не чув (цього хотіли і всіма силами добивалися наші «співбесідники»).

— У мене це перед війною забрали батька і заслали на 15 років до Сибіру. Чи можна надіятися, що його нарешті звільнять?

— Навищити про це тут до совєтського консуляту, — сказав «архітект».

— Лиша перешлять із Москви у Київ.

— Чому немає українських радян-

В. ШУЛЬГА

Вона їм близька, чужа і незнана!

Советська агентура замало думала про те, що вона їм близька, чужа і незнана!

Аргентина, спекулюючи на тузі за батьківщиною, несподівано виявилася невідомою їм.

«Плаче» нібито за своїми «дітьками». Кажуть, немає інструментів і немає досвіду, а тому й прибули в Аргентину кілька сотень «давніх» емігрантів до Одеси і можемо ввірити і розуміти їх стан, коли вони «цїлюють рідну землю». Ші сотні, що повертаються, ніколи не жили під владою советів. Вільність з жиди під владою советів. Вільність з жиди, сидючи на пароплаві в Аргентині, ніколи не бачили батьківщини своїх батьків, чи дітей. Вона їм намальована мальовано як якась утрачена країна — «Ельдорадо» і вони, повертаючися з Аргентини, з Уругваю чи Парагваю, перебувають в психічному стані, що морально переживають хіба станом біблійських євреїв, що шукали «землі обітваної». Вони повертаються до чогось свого й близького, дорогого й рідного і в той самий час нового і їм незнамого. Ось ця сполука «рідного» й «незнамого» і є тією силою, що жене сотні тисяч емігрантів, а особливо їх дітей до України і Білорусі, до Литви, Латвії й Естонії. Повертаючися необізнаними до батьківщини їм невідомою і незнамою. В цьому трагедія цих людей.

Ми ж, українські політичні емігранти, маючи свою глибоку тузу за утраченою батьківщиною, люблячи цю батьківщину любов'ю дітей, що зростають на ній, що дихали її повітрям, що страждали разом нею, що переживали свої особисті трагедії, як частину її великої трагедії — не можемо одірвати себе від неї, ані в любові, ані в тузі, ані в радості. Поневолена наша батьківщина і де б, в якій вільній країні світу ми не були б, ми так само почувасмо себе поневоленими. В цьому велика єдність української еміграції з Україною.

Саме ця частина еміграції має свій важливий інструмент — політичний досвід. От чому наше повернення на Україну не може залежати лише від тузи за повітрям її і краєвидом. Наша туза за ВОЛЕЮ — це туга активна. Така туга допомагає нам ліпше «найтонішим інструментами» окреслювати в усій советській пропаганді кордони її забриханості і безпомилково, в «найближньому скигленні» кийвських і берлінських мікрофонів, що звертаються до нас про повернення, чути «вигляди хижих вовків». А в їхньому закликі — «батьківщина кличе» — чути справжнє: — **КРОВИ ЖАНДУ!** Оце саме «крови жажду» відчувається вже в промовах Хрущова, коли він заповідає посилення діяльності карних органів, коли він застрашує підсоветську молоддь, «мобілізує» її на розбудову Сибіру й Далекого Сходу, коли він, нарешті, так настирливо кожний раз підкреслює «капіталістичне оточення» й «діяльність» якихось «агентів чужоземних розвідок». Але ж ми — ті, що вирвалися з підсоветської дійсності, не забуваємо, що «агентами чужоземних розвідок» в усі часи називали кожного, хто навіть виконував завдання советського уряду часово перебував за кордоном. «Агентами чужоземних розвідок», як про це сповідає советський уряд і партія, були навіть такі комуністи, як Троцький і Бухарін, Зінов'єв і Каменєв, Косіор і Валицький. Поза ними нищилися мільйони ні в чому непоіхаті загачувати собою канали нової п'ятирічки Хрущова і його компанії.

Пливе пароплав нещастя... Він не похитнув залізних лав великої української та інших еміграції з країн з-за залізної заслони. Він тільки збільшив нашу силу, нашу ненависть до тих, що посміли спекулювати на найважливіших почуттях людей — на їх відданій любові до Батьківщини, на їх довірі, на їх бажаннях. Український народ ніколи не забуде і не пробачить червоному винуватцю цих нових жертв, цієї нової пливучої Винниці!

Л. П.

пінних безпартійних громадян і все із закладом «агентурної роботи» на користь капіталістичного світу». Навіть Беріє приписано, на цей раз уже «колективним керівництвом», що він був «агентом масанату» з 1919 року. Що ж тоді говорити про значимий підсоветських людей, а тим більше про поворотців із-за кордону? Це все робилося урядом тоді, коли треба було закрити черговий провал генеральної лінії комуністичної партії, її внутрішній «розброд» і безладдя. А з огляду на те, що браз провалив «генеральна лінія» не може бути «генеральною», партія не може бути партією комуністичною, то вона буде увесь час «примусена шукати агентів чужоземних розвідок» і на них, як на козлів відпущення, звалювати всі провали і невдачі.

Можемо бути певними, що вже введові, на перших відкритих й закритих процесах будуть сидіти на лаві підсудним не одна сотня тих поворотців з Аргентини, що «плачуть і цїлюють» українську землю сьогодні.

От в чому трагедія тих поворотців, тих мрійників, що повертаються на підсоветську Україну і забувають саме те, що вона підсоветська, що вона не суверенна країна. Вона їм близька і рідна і в той самий час «чужа і незнана!» Велика шкода, що ці ідеалісти-мрійники, піддавшись советській пропаганді, складуть нізачо свої голови в СССР!

Ось тому українська політична еміграція залишається ще й досі у великому боргу перед нашим народом і нашою батьківщиною, коли вона своєю працею ще й досі не охопила як слід всіх шарів українських поселенців у вільному світі, щоб стримати їх від самозгубних кроків.

Ф. ГОРДІЄНКО

Заборона компартії Німеччини — акт справедливості

Після п'ятирічного детального дослідження діяльності комуністичної партії Західної Німеччини Конституційний Суд в Карлсруе 17. серпня ц. р. визнав комуністичну партію ворожою конституції і заборонив її діяльність. Урядові органи негайно приступили до переведення в життя постанови Найвищого Суду. Всі відділи комуністичної партії зачинено і діяльність її припинено на всьому терені Західної Німеччини.

Формально цей захід є внутрішньою справою Федеральної Республіки. Але як приклад активної боротьби за збереження демократичного устрою в державі, боротьби за свободу для нації як цілості, значення цього акту виходить далеко поза кордони Німеччини і безперечно матиме далекоючі наслідки в міжнародній боротьбі проти комуністичного тоталітаризму.

Реакція світової громадської opinio на цей акт, зі зрозумілих причин, не є одноставною. В основному поділ її збігається з ідеологічними поділом світу і найбільш яскраво висловлений в двох світових столицях — в демократичному Нью-Йорку і тоталітарній Москві. Нью-Йоркська газета «Дейлі Ньюс» вважає цей акт «Запалюючим прикладом боротьби з комунізмом», а московська «Правда» назвала його «терористичним актом, який загрожувє справі миру і демократії». Нервозність Москви цілком зрозуміла. Адже вона втрачає діяльність, розгалужену по цілій країні, аген-

туру організації, що була цікавою до її послуг.

Комунізм, як ідеологія, не забороняється, і комуністи в переконаченні в Західній Німеччині і далі можуть лишатися легально. Забороняється їм творити організацію, яка, як показує практика, займається підірваною діяльністю, яка основним своїм завданням ставить насильне повалення існуючого ладу і встановлення своєї диктатури.

Коліжний званий таких комуністичних вождів як Толлєт і Торєз про те, що на випадок війни Італії і Франції проти СССР, комуністичні партії цих країн будуть боротися по боці СССР, отже проти свого народу, показало, що комуністичні партії не є національною силою цих країн. Тому їх претензії переводити свою працю під захистом демократичних свобод цих країн — нічим не виправдані. Ідеологічна спорідненість комуністів з режимом в СССР не може бути для них оправданням для ігнорування національних інтересів своїх країн.

У свій час Комінтерн ясно проголошував, що його ціль «боротьба за диктатуру пролетаріату і за ліквідацію капіталістичного (чистий демократичного) устрою в усьому світі».

Ще більш уточнює завдання комуністів у вільному світі Комінформ у своїй декларації в 1947 році, де закликалося комуністів вести боротьбу «по всіх лініях — державній, політичній, економічній і ідеологічній».

Не можна вимагати від демократії, щоб вона сама собі підписала смертний вирок, як і не можна відірвати у неї права оборони від тих, хто вирок давно виніс і тепер намагається всіма засобами його виконати. Зрештою в Західній Німеччині давно заборонені праві (профашистської) партії. То на якій же підставі дозволяти діяльність партії, яка на даному етапі являє з себе куди більшу загрозу для існуючого в республіці ладу, чим люба коаліція правих партій.

Як відомо всім заходи до об'єднання Німеччини на основі вільних виборів наштовхнулися на явний спротив СССР. Там відверто заявили, що об'єднання Німеччини може відбутися лише на базі тих соціальних «здобутків», якими «уцасливили» совети східно зону Німеччини.

Заборона комуністичної партії в Федеральній Республіці робить безпредметними ці спекуляції советів і показує, що соціальні «здобутки» східної зони є несприйнятливими для німецького народу, що вони в жадній мірі не можуть бути базою об'єднання.

Звичайно, проти заборони комуністичної партії виступатиме СССР. Вже 20. серпня ц. р. в передовій «Правди» сугерується, що «західнонімецькі робітники зможуть добитися відміни цього акту насилля», а в підкріплення цього напередодні організується в східному Берліні 100 тисячний мітинг протесту. Але цього мало, передає «Правда» — вдається до прямих загроз, що мовля, «якщо згубними наслідками грозить акт заборони комуністичної партії, то що в Західній Німеччині прощайте дорогу до війни».

Але яким правом комуністи СССР вмищуються у внутрішні справи іншої держави? І це при тій умові, що в себе і в цілій своїй сфері впливу вони насильно терором звільнювали й заборонили всі політичні партії. Щоб вони сказали, коли б якась світова потуга виступала з вимогою допущення інших партій в СССР?

Твердження, що в СССР немає бази для існування інших політичних партій це лише для наївних і може мати лише внутрішній вжиток, поскільки на сторожі його стоять поліційні органи. Адже на протязі всієї історії комуністи в СССР ведуть жорстоку боротьбу з різними «капіталістичними пережитками», боротьбу не лише ідеологічну, а поліційну з мільйонами потерпілих. Коли є такі настрої, то цілком очевидно є і база для інших партій в СССР. І тільки справді терористичні заходи стоять на перешкоді до їх виникнення. Отже комуністам СССР є найменше підстав виступати в обороні німецької комуністичної партії, з одночасним обвідуванням НФР в обмеженні демократичних свобод.

Заходи німецьких урядових чиновників проти підірваної роботи комуністичної партії є цілком виправдані і вони не лишаться без наслідкування. Факт заборони комуністичної партії в західній Німеччині українська еміграція вітає як акт справедливості, державної доцільності й політичної відваги.

До всіх наших читачів
Прохемо надіслати свої матеріали, зауваження та побажання до цього бюлетеня — до цієї нашої спеціальної в еміграції відомості Редакція

Ми ще повернемося!
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ
Адреса редакції й адміністрації:
München 50, Postschließfach 89, Germany

Познаньські робітники домагаються хліба і свободи

Тільки три дні тривав революційний вибух робітничих мас західно-польського міста Познань: від 28. до 30. червня 1956 року. В неділю ранком, 1. липня, комуністичні агенти — ТАСС, ПАП, ЧЕТЕКА, ІМІ і т. д. — могли вже з тріумфом проголошувати: «У Познані все спокійно.»

Ця фраза не перша в історії Польщі. 1831 року генерал царя Миколи I, граф Іван Паскевич, придушивши польське національне повстання, депешував своєму володареві: «У Варшаві все спокійно». Сьогодні точно не знаємо і ледве чи колинебудь з усією точністю довідаємося, скільки жертв — забитих, померлих від ран і розстріляних — коштувало познаньське повстання. Офіційний цифр не варто називати: вони брехливі. Неофіційні оцінки говорять про 800—900 жертв пораненими і забитими. У революційному вибухові приймало участь принаймні 70 000 демонстрантів.

У дотепершній історії Польщі познаньське повстання особливо помітне тим, що тут уперше вийшли на боротьбу з тиранією, диктатурою, соціальною експлуатацією і чужим національним поневоленням головно польські робітничі маси; досі носіями польської національно-визвольної ідеї була шляхта й інтелігенція. Демонструючи в Познані робітники гордо і з притиском підкреслювали: **Це — наша революція!**

Ця короткотривала, але сповнена жертв, запалу, наснаги і героїзму революція не вимагала особливих пояснень. Історія тут, як і в тисячі інших міст комунізму: низька заробітня платня, високі виробничі норми, трудючі постачання, голодні дні і холодні ночі, роздлані діти, виснажені працюючі й

зливидями жінки, поліційний терор, поштиний шпигунський нагляд, доноси, арешти, обшуки; рідні і друзі, що зникають безслідно. А потім — почуття всієї народної маси, що ціла нація працює і експлуатується в інтересах іншого народу. Ось загальне тло. В польському місті Познань воно таке саме, як у словацькій Братиславі, українському Києві чи болгарській Софії.

Час був вибраний дуже зручно. На міжнародно виставку, що саме відбувалася в Познані, прибули понад 7 000 чужинців. Якби вибух не вдався, повстанці знали принаймні одне: комуністична пропаганда все ж не зможе його замовчати, приховати. Надто багато людей бачило правду. Познаньське повстання виявило кілька важливих фактів і характеристичних моментів.

1. Як усюди, так і в Польщі, маси робітництва всі без винятку наставлені проти комуністичного режиму. Повстання позбавляє узурпаторів права говорити від імені робітництва. Комуністи не мають права говорити від імені польського, українського, російського, румунського чи якогонебудь іншого робітництва. Цю посвідку вони отримали 17. червня 1953 року від робітничих мас Східної Німеччини, а тепер — від робітничих мас Польщі.

2. Рядові польські вождькі маси солідаризувалися з повстанцями, передавали їм зброю, скоростріли, ба навіть танки. Ця симпатія, чи принаймні повсякденність маси вождькі, дозволила повстанцям швидко захопити все місто. Ситуація змінилася, коли в справу втрутилися вищі советські офіцери. «Познань» показала, якою мірою русифікований середній і вищий командний склад «польської» армії. Офіцери маршала Рокоссовського «з честю» виконали свій «долг перед отечеством»: на третій день розстріляли познаньську робітничу демонстрацію. Комуністичний мас всі дані залишитися в пам'яті польського народу, як і царські вельможі — генерал-губернатори Паскевич і Муравйов.

3. Познанська демонстрація здерла маску з усіх твердець комуністів: мовляв, в СССР і інших країнах комуністичного блоку після смерті Сталіна «повияло новим вітром» — вітром свободи, демократії і лібералізму. Всі хрущовські фрази про «десталінізацію», «нову законність», «ліквідацію терору» призначені єдино на експорт, а не для внутрішнього вжитку.

4. Безнадійно нудженна, жалюгідна роля Тіта. Коли його Югославія була впродовж 5-х довгих років під негваваючим тиском сталінської агресії, Тіто не втомлявся репетувати про право народів на своє власне життя і самовизначення. Те, що Югославія має право відокремитися від комуністичного блоку, було для Тіта самозрозумілим. Сьогодні ж Тіто помирился з Москвою, знову прийнятий з почестями, обіймами і бенкетами до сім'ї комуністичних вельмож — і принципи самовизначення вже в нього не мають застосування супроти польського народу. Тіто першим з неросійських комуністів осудив познаньське повстання.

Але червоному тиранам це мало допоможе. Скільки б не відпекувалися, світ знає і розуміє, що познаньські повстанці вийшли на вулиці не за «гроші чужої агентури», а в боротьбі — як стогало на їхніх транспарантах — «за хліб і свободу!» Так само світ знає, що в тисячах міст комуністичного блоку дощит пального матеріалу, щоб викликати тисячу вибухів, як у Познані.

Щоб комуністичній узурпаторії не робили, година, коли вся ця тисяча Познанів стане разом — напевно прийде. П.—П

Леонід ПОЛТАВА

Дума про жито

Я стояв біля вокзалу.
Потяги чужі летіли, —
Наче кулі протинали,
Пробивали душу й тіло:
В Україну потяги то
Мчалися по жито.

Я в порту стояв. Хоробрі
Відпливали пароплави, —
Затуляли мені обрії,
Пралори чужої слави:
В Чорне море ж відпливали то
Теж по наше жито.

Я в чужій стояв столиці,
Люди йшли, несли газети, —
А вони, неначе птиці,
Розлітались по планеті:
Чорним там було відбито
Теж по наше жито.

І стою я серед світу,
А навколо стіни, стіни... —
Без братерського привіту,
Як і ти, моя Вкраїно,
Хмаро-дмукою повитий,
Теж по наше жито.

Я приїду до тебе, Мати,
Добрий і суворий, —
Всіх гостей обдарувати
І з табами, і з морями;
Ворогам роздати жито —
В кулі перелито!

Пароплав нещастя

(Закінчення з 3-ї сторінки)

ність України і «свободу» розвитку українського народу говорили.

Не даремно ж, коли відпливав на Одесу пароплав «Санта Фе» і коли українські політичні емігранти тугали вслід братам: «Хай живе самостійна Україна!» — з корабля долинали гримі оплески: то поворотці, стужені за Україною, аплодували тій Україні, яку їм змалювали советські провокатори. Можна ж собі уявити безодню смутку, болю, розпачу в той день, коли вони стануть ногою в українському місті Одесі, де такі сильні сліди русифікації, коли їх засилать «добровільно» в Казакстан, коли їх розлучать із рідники, коли їх приставлять до праці в колгоспі від сходу до заходу сонця...

Українські національні організації в Аргентині передали вже кількакратно по радіо звернення українських політичних емігрантів-самостійників до братів-українців, затуманених червоною пропагандою. У зверненні, між іншим, було сказано: «Українці, жертви обману! Якщо вам байдуже ваше власне життя, подумайте про ваших дітей! Не везіть їх туди, де їх буде обєрено в невідляків. Нічого не змінилося в тому режимі, який панує в Україні... Що може чекати вас на місці призначення, коли над вами наглядають совети в аргентинському порту?»

Цей заклик широко луною пішов по Аргентині та інших країнах Південної Америки. Десятки українців, які збиралися виїздити, задумалися над своїм кроком, багато вже відмовилося від повороту. Але є такі, яким не віриться, що Україна в неролі, які ХОЧУТЬ вірити, що нарешті вже є справедлива, людська влада у власній Українській Державі! І вони, можливо, поїдуть, щоб побувати кілька місяців вдома (доки це потрібно советникам для пропаганди), а потім «добровільно»

В голодній війні з ворогом мистецьке слово — наша наймогутніша зброя!

Надзвичайна сатира проти московського окупанта:
ВІДПОВІДЬ ЛЮДОЛОВАМ
ІВАН БАГРЯНИЙ
АНТОН БІДА — ГЕРОЙ ТРУДА
Повість про ДІ-ШІ • Розмір книги 272 ст.
ЦІНА: В США, Канаді й Австралії 3 ам. дол. в Англії 12 шилінгів в Німеччині 6 марк в Бельгії 75 б. фр. у Франції 500 фр. фр. в Аргентині 30 песо в Бразилії 50 кр.

Замовлення надіслати до в-ва «УВ», Neu-Ulm, Industrie-Str. 14 Також набувати в представництвах «УВ» по всіх країнах.

Всі придбання з цього видання поступають у Фонд Спеціальної Кодекції для боротьби з советською людоловною акцією.